

Η Β' Βουλγαρική Κατοχή στην Ανατ. Μακεδονία, 1916 - 18

Η ιστορική έρευνα της Βάσως Ευαγ. Μώραλη (Δημοσιογράφου, τ. Δικηγόρου) θα δημοσιευτεί σε 13 συνέχειες στον Κόσμο της Τετάρτης.

«ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗ» ΦΩΤΟ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ Α' ΠΑΓΚ. ΠΟΛΕΜΟΥ

(Πηγή: «Τετράδια Βουλγαρικής Κατοχής 1916-1918» - Έκδοση του Ιστορικού και Λογοτεχνικού Αρχείου Καβάλας/Λ.Α.Κ.)

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΗΣ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ
ΠΑΓΓΑΙΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Η ιστορική αυτή Εισήγηση αφιερώνεται:

- στη μνήμη των μαρτύρων προγόνων μας της Ανατ. Μακεδονίας –και ιδίως στους προγόνους συγχωριανούς μου (Νικησιανιώτες και Νικησιανιώτισσες), που βρήκαν φρικτό θάνατο ή βασανίστηκαν από τους Βουλγάρους στις τρεις Βουλγαρικές Κατοχές στον 20ό αιώνα, αλλά
- και στη μνήμη του ακάματου ερευνητή και συλλέκτη τεκμηρίων της Ιστορίας της Ανατ. Μακεδονίας αειμνήστου Νικολάου Ρουδομέτωφ (ιδρυτή και πρωτεργάτη του Ιστορικού και Λογοτεχνικού Αρχείου Καβάλας) για το ανυπολόγιστης αξίας εθνικό έργο που πρόσφερε επί δεκαετίες στον τόπο μας.

ΒΑΣΩ ΕΥΑΓ. ΜΩΡΑΛΗ

Πολλοί προσπάθησαν να διαφύγουν στην ελεύθερη Ελλάδα, όμως εμποδίστηκαν από τον ίδιο τον αποχωρούντα ελληνικό στρατό ή κι από τους Βουλγάρους (που στόχευαν –απολύτως μεθοδευμένα– στην πλήρη εξόντωση του ελληνικού στοιχείου της Ανατ. Μακεδονίας για να μεταφέρουν εδώ ακραιφνείς βουλγαρικούς πληθυσμούς και να οικειοποιηθούν την Ανατ. Μακεδονία). Τελικά, κάποιες χιλιάδες ελληνικές οικογένειες κατάφεραν να διασχίσουν τον ποταμό Στρυμόνα (ή να φθάσουν κρυφά με βάρκες στις ακτές της Χαλκιδικής) και να ζητήσουν καταφύγιο, ως πρόσφυγες, στην ελεύθερη Ελλάδα (Θεσσαλονίκη και Αθήνα – Πειραιά κυρίως). Δυτικά του Στρυμόνα βρίσκονταν αγγλο-γαλλικά κι ελληνικά στρατεύματα, υπερασπίζοντας την κεντρική και τη Δυτική Μακεδονία, καθώς οι μάχες μαίνονταν σφοδρές μέχρι τα ελληνο-αλβανικά σύνορα και τα ανατολικά της Ηπείρου μεταξύ των Γερμανο-Βουλγάρων από τη μία πλευρά και των Σέρβων με τους Συμμάχους της «Αντάντ» και μονάδων ελληνικού στρατού –πιστού στον Βενιζέλο και στο Κίνημα της Εθνικής Αμύνης– από την άλλη αντιμαχόμενη πλευρά. Η αναίμακτη για τους Γερμανο-Βουλγάρους εισβολή τους και κατοχή της Ανατ. Μακεδονίας (λόγω της προδοσίας του Βασιλιά Κωνσταντίνου εις βάρος της ίδιας της χώρας του) απελευθέρωσε πολλές βουλγαρικές δυνάμεις, που ρίχτηκαν ξεκούραστες στο πολεμικό μέτωπο για να βοηθήσουν τα στρατεύματά τους στην κεντρική και τη δυτική Μακεδονία, καθώς και στη νότια και ανατολική Σερβία.

ΠΡΟΣ ΠΟΙΟΥΣ ;
"Ελθετε τώρα, ο Έλληνας, να περισυλλέξωμεν νέους πρόσφυγες, τους κατοίκους της ανατολικής και της δυτικής Μακεδονίας, και να κλάσωμεν νέας καταστροφές των πόλεων και των χωριών, τα οποία μόλις επρόφθασαν ν' ανοικοδομηθούν εκ της τέφρας.
Νέα πανήγυρις κηδείας διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ νέα εὐκαιρία πρὸς ἐκφώνησιν ἐπισημείων.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΕΣΤΙΑ»
ΓΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ
ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,
9 ΑΥΓ. 1916

(Πηγή: Ψηφιακό Αρχείο Εφημερίδων της Βουλής των Ελλήνων)

ΟΙ ΤΡΑΓΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Χιλιάδες αναφορές αρμοδίων και ένορκες μαρτυρικές καταθέσεις κατοίκων της Ανατ. Μακεδονίας, που επέζησαν της βουλγαρικής βαρβαρότητας, περιλαμβάνονται στην Έκθεση των Πρακτικών και Πορισμάτων της Διεθνούς Διασυμμαχικής Επιτροπής που από τον Ιανουάριο έως τον Απρίλιο του 1919 περιόδευσε στην Ανατ. Μακεδονία, καταγράφοντας τα εγκλήματα («παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων») που διαπράχθηκαν από τα βουλγαρικά στρατεύματα στην Ανατ. Μακεδονία κατά την περίοδο της Εισβολής και Κατοχής 1916-1918. Μέσα απ' αυτά τα επίσημα έγγραφα αποδεικνύεται σε όλη της την ωμότητα κι αγριότητα η συστηματική και προδιαγεγραμμένη εξόντωση του Ελληνισμού (Εθνοκάθαρση) και καταστροφή ή διαρπαγή κάθε τι του ελληνικού στην Ανατ. Μακεδονία απ' τους Βουλγάρους.

Βάσει των ανακρίσεων και των τεκμηρίων που συνέλεξε η Επιτροπή αυτή, επισκεπτόμενη το μεγαλύτερο μέρος της Ανατ. Μακεδονίας (συνολικά 339 πόλεις και χωριά της Ανατ. Μακεδονίας), με σύνολο πληθυσμού πριν την βουλγαρική Κατοχή 305.000 κατοίκους και μετά την Κατοχή μόλις 235.000 στις συγκεκριμένες περιοχές, η Βουλγαρία παραπέμφθηκε για να τιμωρηθεί για εγκλήματα πολέμου και να καταβάλει ανάλογες αποζημιώσεις στην Ελλάδα μετά τη λήξη του Πολέμου. Το πόσο πραγματικά τιμωρήθηκε η Βουλγαρία και πόσες πράγματι αποζημιώσεις πλήρωσε στον Ελληνισμό της Μακεδονίας είναι μια άλλη πικρή ιστορία...

Από τα πορίσματα της Διεθνούς Επιτροπής (τον Απρίλιο του 1919) αποδείχθηκε πέραν πάσης αμφιβολίας πως οι Βούλγαροι προκάλεσαν τον θάνατο τουλάχιστον 50.000 αμάχων Ελλήνων και την καταστροφή (με εκτεταμένες λεηλασίες και αρπαγές ή και εμπρησμούς και εκθεμελιώσεις) όλων των ελληνικών περιουσιών, αλλά και δημοσίων κτιρίων, σχολείων, εκκλησιών και μοναστηριών στην Ανατ. Μακεδονία, μέσα σε 26 μήνες Κατοχής! Ολόκληρα χωριά με ελληνικό πληθυσμό εξαφανίστηκαν κυριολεκτικά από τον χάρτη, «χάρη» στη βουλγαρική «αποτελεσματικότητα»! Κι αρκετές χιλιάδες ήταν όσοι πέθαναν τους επόμενους μήνες ή τα επόμενα ένα –δύο χρόνια, υποκύπτοντας στις πολύμηνες κακουχίες –ιδιαίτερα όσοι επέστρεψαν εξουθενωμένοι κι άρρωστοι από τη μαζική εκτόπισή τους στη Βουλγαρία.

Όλος σχεδόν ο πλούτος που άρπαξαν οργανωμένα και συστηματικά οι Βούλγαροι από τον ελληνικό πληθυσμό μεταφέρθηκε επίσης οργανωμένα στη Βουλγαρία (πολύτιμα σκεύη, κοσμήματα και άλλα είδη, αρχαιολογικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος αντικείμενα, εμπορεύματα, αγροτικές σοδειές, εκατοντάδες τόνοι καπνού από τις καπναποθήκες, χιλιάδες κοπάδια αιγοπρόβατα και βοοειδή και ΟΛΑ τα υπόλοιπα ζώα που προορίζονταν για αγροτικές εργασίες (άλογα, μουλάρια, γαϊδούρια), χρήματα, οικιακά, μέχρι και κεραμίδια, μάρμαρα, κουφώματα και ξύλινα πατώματα που ξηλώνονταν μεθοδικά από τα σπίτια των Ελλήνων!..)

Τα αρχοντικά των Ελλήνων σε Καβάλα, Δράμα, Σέρρες και στα μικρότερα αστικά κέντρα λεηλατήθηκαν και καταστράφηκαν σε βαθμό πλήρους ερήμωσης και κατάρρευσης!.. Αλλά οι Βούλγαροι «καταδέχονταν» να λεηλατήσουν ακόμα και το πιο φτωχό σπίτι και οίκημα –αρκεί να ήταν ελληνικό!..

Οι Βούλγαροι, με τη βοήθεια και Μουσουλμάνων και Εβραίων της περιοχής, είχαν οργανώσει ολόκληρα συνεργεία που ασχολούνταν ειδικά με τη συσκευασία και τη μεταφορά των κλοπιμαίων τους! Οι δε λεηλασίες και αρπαγές πραγματοποιούνταν μεθοδευμένα αργά τη νύχτα, κατά τη διάρκεια της απαγόρευσης –επί ποινή θανάτου– κυκλοφορίας των Ελλήνων στα χωριά και τις πόλεις τους. Έτσι ώστε να μην υπάρχουν μάρτυρες –πλην των ίδιων των θυμάτων, βέβαια– που να μπορούν να επιβεβαιώσουν ποιο ακριβώς λεηλάτησαν την επιχείρηση, το σπίτι ή το δημόσιο κτίριο ελληνικής (αποκλειστικά!) ιδιοκτησίας!..

Οι Βούλγαροι κυριολεκτικά ερήμωσαν την περιοχή βάσει προαποφασισμένης και επίσημης πολιτικής, με μοναδικό σκοπό τον πλήρη αφανισμό του ελληνορθόδοξου πληθυσμού της Ανατ. Μακεδονίας με συστηματική και ύπουλη λιμοκτονία (πείνα), μαζικές εκτοπίσεις, δολοφονίες, βιασμούς και γενικευμένη κακομεταχείριση.